

Af: Finn Slumstrup

Det glemte ø-rige

Danmark består af Jylland – som ”kun” er en halvø – og 443 navngivne øer. Der er altså ikke tvivl om, at landet i udpræget grad er et ø-rige. Men det har vi glemt, fordi vi gennem flere generationer har været meget optaget af og meget dygtige til at binde de vigtigste øer sammen med broer. Det har medført, at vi i dag ikke opfatter Fyn og Sjælland som rigtige øer. Man kan jo køre tværs over dem uden problemer og fortsætte videre hen over elegante broer. Og dertil kommer yderligere, at det store flertal af de danske øer er ubeboede. Nogle hele året rundt, andre i hvert fald om vinteren.

Tilbage har vi så 32 lokaliteter med helårsbeboelse, der har det som stort set hele landet engang havde det: man skal sejle for at nå frem til dem og for at komme fra dem igen. Vi, der bor på en af disse lokaliteter, siger naturligvis, at det er de rigtige øer. Men i vor gennemøkonomiserede tid bruges et andet udtryk, nemlig ”de færgeafhængige øer.” Ikke sandt, det står straks lysende klart, at der er en udgift forbundet med skidtet.

Vi har 27 småøer og 5 større øer. En småø er en ø med under 1.200 indbyggere. De større øer er Fanø, Læsø, Samsø, Ærø og Bornholm. I alt er vi lige godt 60.000 mennesker, der således lever under oprindelige trafikmæssige betingelser. Brobygningerne har medført, at vi er blevet en lille minoritet, og lad os bare sige en diskrimineret minoritet.

For hvor det aldrig blev til noget at lave en betalingsring om København, så lever øboerne med en betalingsring. Vi mærker hver dag, at transport over vand er langt dyrere for os end transport over land. Sådan behøvede det ikke at være. Sverige og Norge har ikke glemt at de er ø-riger, så færgeturen er dér mange steder gratis, andre steder svarer udgiften til en busbillet.

Men i Danmark måtte der års politisk arbejde til, før et folketingsudvalg i fjor omsider udregnede, at det vil koste 281 millioner kroner om året at indføre ”landevejsprincippet” til øerne, hvor en kilometer over vand sættes til samme udgift som en kilometer over land.

Det er ikke et stort beløb i det offentlige regnskab, men alligevel en alt for stor mundfuld til at det kunne gennemføres. Vi måtte i første omgang nøjes med en tredjedel, nemlig 95 millioner på finansloven. Og så må vi ydmygt kæmpe videre og støtte os til, at politikerne dog nu har sagt, at det er den fulde indførelse af landevejsprincippet, der er målet. Så kampen fortsætter i forbindelse med finanslov 2017 forhandlingerne.

I mellemtiden kan vi så glæde os over, at priserne i månederne lige op til og – som nu - lige efter sommerferien er mærkbart reducerede. Trods alt endnu et skridt i den rigtige retning imod skævvridningen af Ø-riget.

Foto: Anne Merte Holstein - ”Mystik over Ø-havet”

Status fra udkanten

I 2014 indkaldte Finn Slumstrup og Viggo Mortensen til en konference på Ærø for at give stemme til ”Oprør fra udkanten”. Den skandaløse skævvridning af Danmark blev talt imod.

Opråbet gav genlyd og bevægelsen har siden udviklet sig. I løbet af de sidste to år er der således taget mange initiativer til at skabe et Danmark i bedre balance.

Men nu, efter to års indsats, mener stifterne af ”Oprør fra udkanten”, at det er tid til at gøre status. Det sker lørdag 24. september i Ærøskøbing, hvor der på ny kaldes til en konference, der er åben for alle, der er optaget af udkantsproblematikken, og som vil gøre noget ved den.

I konferencen deltager nogle af Danmarks mest vidende og skarpeste samfundsdebattører.